

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2019

Peruspalvelukuntayhtymä Selänne
Tarkastuslautakunta

Jäsenkuntien valtuustoille

Sisältö

1. Puheenjohtajan katsaus	2
2. Tiivistelmä ja johtopäätökset	3
3. Tarkastuslautakunta	4
3.1. Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano	4
3.2. Tarkastuslautakunnan toiminta ja arviointityö	4
3.3. Tilintarkastus	5
4. Vuoden 2018 arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimenpiteet	5
5. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019	5
5.1. Hallinto	5
5.2. Taloushallinto	6
5.3. Henkilöstöhallinto	6
5.4. Hyvinvointipalvelut	7
5.5. Terveys- ja vanhuspalvelut	11
5.6. Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut	14
6. Allekirjoitukset	15

Tarkastuslautakunta 7.5.2020 §27, liite 3

1. Puheenjohtajan katsaus

Olemme nyt työstäneet Selänteen kymmenennen arviointikertomuksen.

Arviointikertomus ei valmistu ihan itsekseen, se vaatii lukuisia kokouksia ja henkilöiden kuulemisia. Olemme kuulleet kymmeniä Selänteen työntekijöitä eri sektoreilta ja saaneet varsin kattavasti tietoa Selänteen toiminnasta, siitä kiitos motivoituneille tarkastuslautakunnan jäsenille.

Selänteen toiminnassa on tapahtunut merkittäviä muutoksia. Palvelurakenteessa on ulkoistettu vanhusten palveluasumista Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä sekä Reisjärvellä vuodeosasto on muutettu arviointiyksiköksi. Merkittävämpiäkin muutoksia on viranhaltijat esittäneet, mutta ne ovat kaatuneet kuntapäätäjien toimesta. Säästöjä kyllä odotetaan ja ehdotuksia niiden aikaansaamiseksi on kyllä tullut, mutta ne on tyrmätty. Vaikuttaa ihan siltä, että viranhaltijat ovat turhautuneet, kun esitetyt toimenpiteet eivät etene, vaan keskinäinen kinastelu kuntien kesken vain kiihtyy. Olen huolissani kuntatalouden heikkenemisestä ja siitä mitä lisäpaineita korona tuo kuntatalouteen.

Valistunut arvaukseni on, että ennen kuin joulupukki on käynyt, sotekentästä ja kuntarakenteista tehdään merkittäviä linjauksia valtiovallan taholta. Mutta luulohan ei ole tiedon väärä.

Selänne on tarjonnut alueellaan laadukkaita palveluja ja varsin kustannustehokkaasti kustannusten nousu oli vain 1,9 %.

Teille Selänteen työntekijät, jotka työskentelette meidän kaikkien hyväksi, olette meidän kaikkien tärkein voimavara, jaksamista ja työniloa. Aurinkoisia kesäpäiviä teille ja kiitos.

Reisjärvellä 5.5.2020 Esa Hirvinen

2. Tiivistelmä ja johtopäätökset

Kuntayhtymän menot kasvoivat 1,2 milj. edelliseen vuoteen verrattuna ilman rahoitus- ja investointikuluja.

Kuntien taloustilanteiden kiristytessä joudutaan jatkossa edelleenkin toteuttamaan toimintojen tehostamista siten että tarvittavat lähipalvelut pystytään järjestämään edelleen Selänteen kuntien alueella.

Sisäilmaongelmien syyt tulee poistaa ja siten saattaa tilat asianmukaiseen käyttökuntoon.

Kuntayhtymä on muuttuvissa olosuhteissa pystynyt tuottamaan jäsenkuntien lakisääteiset peruspalvelut.

Terapiapalveluiden resursointi tulisi tarkistaa vastaamaan todellisia tarpeita. Painopisteenä tulee edelleenkin olla ennaltaehkäisevä työ.

Hammashoitolan kesä- ja joulusulut kannattamattomia. Hammashoito ilman sulkuja pääsee parempaan tulokseen. Parantaisi myöskin hammaslääkäreiden rekrytointia, hoitojonoja saisi purettua ja hoitoajat lyhenemään.

Huolta herättää päihdekuntoutus-laitoshoidon tarpeen kasvu lastensuojelun palveluita tarvitsevilla perheillä. Voidaanko tähän asiaan vaikuttaa ennaltaehkäisevän työn kautta?

Toimistotyön työergonomiaan kiinnitettävä huomiota.

Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kuntayhtymän hallintoa ja taloutta on hoidettu lain mukaisesti.

Tehtävä selvitys koronan vaikutuksista kuntayhtymän ja kuntien talouteen.

Tarkastuslautakunta esittää, että jäsenkuntien valtuustot pyytävät Selänteen yhtymähallitukselta lausunnon toimenpiteistä, jotka on korostettu värillä syyskuun 2020 loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta

3. Tarkastuslautakunta

3.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja kokoonpano

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida ovatko valtuustojen asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kuntayhtymässä.

Toimikaudeksi 1.6.2017 – 31.5.2021 jäsenkuntien valtuustot ovat valinneet Selänteen tarkastuslautakuntaan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet.

Tarkastuslautakunnan jäseninä ja varajäseninä ovat toimineet vuonna 2019:

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Haapajärvi Vesa Puputti, varapj Marja Hiltunen	Hilkka Soranta Jouko Pekonen
Pyhäjärvi Eeva-Riitta Pappila Asko Torssonen	Heikki Koski Mirja Hynninen
Reisjärvi Esa Hirvinen, pj Oili Kiviranta	Pauli Niemi Riina Kiiskilä

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisyydet ja sidonnaisuudet on huomioitu.

3.2. Tarkastuslautakunnan toiminta ja arviointityö

Toiminnan ja talouden arviointia varten, lautakunta on jakanut jäsenten kesken palvelulinjojen seurantavastuuta. Jäsenet ovat perehtyneet eri palvelulinjojen toimintaan tutustumiskäyntien ja haastattelujen avulla.

Vuoden 2019 arviointiyöhön liittyen tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2019 aikana 2 kertaa ja kevään 2020 aikana 4 kertaa.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa esittelijänä on toiminut puheenjohtaja. Sihteerinä on toiminut toimistos sihteeri Paula Ilmonen.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2019 talouden ja toiminnan tarkastusta sekä arviointia varten seurannut kuntayhtymän talousarvion ja tilinpäätöksen sekä pöytäkirjojen avulla asetettuja tavoitteita ja niiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on suorittanut kuntayhtymän hallinnon jatkuvaa valvontaa jäsenille toimitettujen pöytäkirjojen ja muun materiaalin avulla. Lautakunta ja sen jäsenet ovat kuulleet kuntayhtymän viranhaltijoita toiminnan arvioinnin suorittamiseksi. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat seuranneet toimintaa myös käymällä eri palvelupisteissä.

Kuntayhtymän lakisääteinen tilintarkastus on suoritettu kuntalain 14. luvun edellyttämällä tavalla. Tilintarkastus on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu tilintarkastuksesta vastanneen JHTT-yhteisön laatu järjestelmän mukaisesti. Tilintarkastaja on noudattanut yhtiön sisäisiä tarkastusohjeita ja laatustandardeja. Tilintarkastuksissa on hyödynnetty kuntayhtymän taloushallinnon ja muita tietojärjestelmiä.

Tarkastusta on tilivuonna kohdistettu tasaisesti kaikille kuntayhtymän vastuualueille. Lautakunta on saanut tietoa myös tilintarkastajalta. Näihin tietoihin perustuen lautakunta on kuntalain 121 §:n mukaisesti laatinut tämän arviointikertomuksen.

3.3. Tilintarkastus

Jäsenkuntien valtuustot ovat valinneet Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen tilintarkastusyhteisöksi BDO Audiator Oy:n vuosille 2019 -2020 sekä optiovuodet 2021-2024. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHTT Asko Vanhatupa.

Vastuullinen tilintarkastaja on laatinut vuosittaisen tarkastussuunnitelman 2019. Tilintarkastaja on antanut tarkastuslautakunnalle väliraportin ja loppuraportin vuoden 2019 tarkastuksista ja tilintarkastuskertomuksen 6.5.2020 vuodelta 2019. Tilintarkastaja on osallistunut tarkastuslautakunnan kokouksiin.

4. Vuoden 2018 arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimenpiteet

Jäsenkuntien valtuustot ovat käsitelleet arviointikertomuksen vuodelta 2018 seuraavasti: Haapajärvi 27.5.2019 § 28, Pyhäjärvi 27.5.2019 § 36, Reisjärvi 11.6.2019 § 51 ja Kärsämäki 18.6.2019 § 36.

Kuntayhtymähallitus on 19.9.2019 § 139 antanut jäsenkunnille ja tarkastuslautakunnalle lausunnon vuoden 2018 arviointikertomuksessa esiin nostettuihin asioihin.

5. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2019

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen vuosisopimuksessa vuodelle 2019 on määritelty toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

5.1. Hallinto

Toimintakertomus antaa vastauksen vuosisopimuksen mukaiseen toimintasuunnitelmaan.

Perussopimuksen mukaisesti jäsenkuntien valtuustot käyttävät yhtäpitävin päätöksin kuntayhtymän ylintä päätösvaltaa. Yhtymähallituksen tehtävät määritellään perussopimuksessa.

Kuntayhtymä on tuottaja ja kunnat ovat tilaajina.

5.2. Taloushallinto

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen kokonaismenot ilman rahoitus- ja investointikuluja eri toimintavuosina:

v. 2019	76.287.944 euroa
v. 2018	75.101.532 euroa
v. 2017	71.703.664 euroa (perustoimeentulotuki siirtynyt Kelalle)
v. 2016	75.481.244 euroa (ei varhaiskasvatusta)
v. 2015	80.785.237 euroa (Kärsämäki ei ole mukana)
v. 2014	91 663 668 euroa
v. 2013	94.226.105 euroa
v. 2012	87.989.409 euroa
v. 2011	81.939.651 euroa
v. 2010	78.406.756 euroa

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan aktiivista, kirjanpitoon perustuvaa raportointia jäsenkunnille tulee jatkaa.

Talousarvion toteutumisen valvonta kuuluu kuntayhtymän hallitukselle. Yhtymähallituksen hyväksymät talousarvion muutokset on tuotava jäsenkuntien valtuustojen hyväksyttäväksi perussopimuksen mukaisesti riittävän ajoissa tilikauden aikana.

5.3. Henkilöstöhallinto

Henkilöstöraportti on asianmukaisesti laadittu ja antaa oikean asiallisen tiedon henkilöstöstä.

Sisäilmaongelmat ovat pysyneet ennallaan, apua on kuitenkin saatu konteista ja väistötiloista.

Henkilöstöhyvinvointi on parantunut ja sairaspöissaolot vähentyneet.

Hoitohenkilökunnan osaamiskartoitukset on tehty ja kinestetiiikan (voimavaralähtöinen toimintamalli) koulutus on käyty.

Jatkuvien muutosten alla henkilöstö turhautuu ja väsyy.

Osaava, motivoitunut ja joustava henkilöstö on Selänteen työkalu ja voimavara.

Johtopäätös

Henkilöstöpäätökset työntekijöille ajallaan.

Palkkojen harmonisointi saatettava loppuun.

Toimistotyön työergonomiaan kiinnitettävä huomiota.

5.4. Hyvinvointipalvelut

Neuvolapalvelut, lastensuojelu ja perhetyö, aikuissosiaalityö, vammaispalvelut ja terapiapalvelut, toteuma netto 15.212.502 euroa (v.2018 14.678.776 euroa, muutos + 533.726 euroa.

Hallinto, toteutuma netto 518.100 euroa (v.2018 536.393 euroa) muutos -18.493 euroa.

Hyvinvointipalveluissa painopistealueina olivat hyvinvoinnin edistäminen, palveluiden järjestäminen Ppky Selänteen palveluina, tuettu asuminen ja asiakkaiden omatoimisuuden tukeminen sekä henkilökunnan hyvinvointi, rekrytointi ja pysyvyys.

Jokaisella tehtäväalueella on ollut menossa kehittämishankkeita. Merkittävänä kehittämistoimenpiteenä voidaan pitää Skype-kahveja koskien koko hyvinvointipalvelujen henkilöstöä – tämän avulla on pystytty tehostamaan yhteistä tiedotusta sekä lähetetty lyhyt työhyvinvointiluento. Roidu-asiakaspalautejärjestelmän kautta on saatu erittäin hyvää palautetta palveluista.

Hallinnon osalta hyvinvointipalveluissa pysyttiin talousarviossa.

Neuvolapalvelut, koulu/opiskelijaterveydenhuolto, perhekeskustoiminnan sekä lapsiperheiden kotipalvelun ja sosiaalihuoltolain alaisen perhetyön toteutuma netto 1.533.062 euroa (v.2018 1.506.979 euroa) muutos +26.083 euroa.

Ppky Selänteen neuvolapalvelut tarjoavat äitiys-, perhesuunnittelu- ja lastenneuvolatoimintaa, koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa sekä toteuttaa perhekeskustoimintaa, lapsiperheiden kotipalvelua ja neuvolan perhetyötä.

Tavoitteena on ollut hyvinvoivat lapset ja perheet sekä heille perhelähtöiset vaikuttavat palvelut oikeaan aikaan toteutettuina. Henkilöstön osalta tavoitteena on ollut osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.

Lääkärivajetta on ollut Pyhäjärvellä lastenneuvolassa ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa ja Reisjärvellä koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa. Henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista on tuettu parityöskentelyllä ja työergonomialla sekä koulutuksin ja erilaisin työryhmätoimin. Erilaisten kyselyjen tuloksia hyödynnetään palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä.

Oulaskankaan synnytysosasto loppui ja synnyttäjät ovat menneet Haapajärveltä ja Pyhäjärveltä Kajaaniin ja Reisjärvellä Kokkolaan. Haapajärven ja Reisjärven äitiysneuvolalääkärin vaihduttua kesällä Reisjärven odottavat äidit ovat joutuneet käymään lääkäriissä Haapajärven neuvolassa. Jatkossa Reisjärvelle saadaan lääkäriresurssia 1 pv joka toinen kuukausi. Lapsiperheiden kotipalvelun tarve ja käyttö ovat lisääntyneet.

Reisjärvellä on ongelmia neuvolapalveluiden tilojen suhteen. Henkilöstöpalautteen mukaan tilat ovat epäkäytännölliset ja tilojen terveellisyttä ei ole pystytty osoittamaan.

Kokonaisuutena talousarviossa on pysytty.

Lastensuojelu, lastenvalvojan tehtävät ja sosiaalihuoltolain mukaiset palvelut, toteutuma netto 3.006.140 euroa (v.2018 2.534.193 euroa) muutos +471.946 euroa.

Toiminnan tavoitteena on tukea perheiden elämänhallintaa ja vanhempia luomaan lapsilleen mahdollisimman turvallinen elinympäristö. Asiakaslähtöisillä oikea-aikaisilla ja laadukkailla palveluilla pyritään ehkäisemään kodin ulkopuolisten sijoitusten tarvetta ja lyhentämään niiden kesto.

Lasten ja perheiden sosiaalityön painopisteenä on ennaltaehkäisevät tukitoimet ja varhainen puuttuminen toteutettuna systeemisen lastensuojelumallin mukaisesti. Perheterapeuttien osaamisen lisääminen kouluttautumisten kautta sekä palveluohjauksen toimivuuden lisääminen ovat olleet tavoitteena. Henkilöstön osalta tavoitteena on ollut riittävät kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö ja heidän osaamisensa jatkuva kehittäminen sekä työhyvinvoinnin tukeminen.

Lastensuojelun osalta vuosi 2019 on ollut poikkeuksellisen vilkas, koska lastensuojeluilmoitusten määrä nousi Selänteen alueella liki 60 %. Pääsääntöisesti ne on pystytty käsittelemään määräajassa. Lastensuojelun asiakkuudet ovat lisääntyneet Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Reisjärvellä asiakasmäärät ovat hieman laskeneet.

Sosiaalityöntekijöiden rekrytointivaikeuksien vuoksi paikkoja on jouduttu ajoittain täyttämään määräaikaista sosiaaliohjaajalla. Yksittäisen sosiaalityöntekijän asiakasmäärät ovat ajoittain kohonneet säilyen kuitenkin valtakunnallisesti kohtuullisella tasolla. Henkilöstövaje on kohdistunut nimenomaan lastensuojeluun. Koulutuksiin on osallistuttu aktiivisesti ja työnohjausta on tarjottu. Tavoitteena on ollut ostopalvelujen ja sijoitusten vähentäminen, mutta sijoituksia on kuitenkin jouduttu tekemään arvioitua enemmän. Avopalveluiden kehittämiseen on panostettu.

Talousarvion määrärahat riittivät Reisjärven osalta, mutta Haapajärven ja Pyhäjärven osalta jouduttiin hakemaan lisämäärärahaa.

Aikuissosiaalityö, toteutuma netto 190.842 euroa (v.2018 181.801 euroa) muutos +9.041 euroa.

Aikuissosiaalityön tavoitteena on asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen ja sosiaalisten ongelmien ehkäisy sekä elämänhallinnan taitojen edistäminen. Tavoitteena on ehkäistä asunnottomuutta, toimeentulo-ongelmia ja syrjäytymistä. Aikuissosiaalityö on yhdessä muiden toimijoiden kanssa rakentamassa palvelukokonaisuutta aikuisväestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelut järjestetään lähipalveluina kuntien sosiaalitoimistoissa.

Tavoitteena on järjestää laadukkaat ja tarpeen mukaiset aikuissosiaalityön palvelut, noudattaen asetettuja määräaikoja ja työskentelyssä tiiviimpää kuntouttavaa työtettä. Määräajoissa ei kuitenkaan ole täysin pysytty (n. 5 % käsitelty viiveellä).

Kehittämistoimintaa on jatkettu yhteistyössä eri yhteistyökumppaneiden kanssa jatkuvan muutoksen keskellä hyödyntäen uutta teknologiaa. Tavoitteena vakiintunut ja riittävät kelpoisuusehdot täyttävä henkilöstö. Tehtävänkuvia on järjestelty, mutta aikuissosiaalityön henkilöstöresurssit ovat silti olleet riittämättömät työmäärään ja kehittämistarpeisiin nähden. Henkilöstön osaamista on päivitetty koulutuksilla.

Hyvinvoinnista on huolehdittu järjestämällä esim. virkistyspäiviä. Sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut haastavaa, aikuissosiaali-työhön saatua virkaa ei ole saatu täytettyä kelpoisuusehdot täyttävällä henkilöllä.

Talousarvio alittui Haapajärven ja Pyhäjärven osalta. Reisjärven menot ylittivät talousarvion. Kokonaisuutena aikuissosiaalityön menot kuitenkin alittivat talousarvioon varatut määrärahat.

Vammaispalvelut, toteutuma netto 6.636.922 euroa (v.2018 6.689.732 euroa) muutos -52.809 euroa.

Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen tavoitteena on edistää vammaisten henkilöiden tasa-arvoa ja mahdollisuuksia yhdenvertaiseen elämään muiden kansalaisten kanssa. Kehitysvammapalveluiden tavoitteena on tukea kehitysvammaisen ihmisen itsenäisyyttä, osallisuutta ja yhteiskunnan tasa-arvoista jäsenyyttä sekä turvata hänen tarvitsemansa hoito ja huolenpito eri-ikäisenä ja erilaisissa elämänvaiheissa.

Vammaispalveluiden kehittämistä on jatkettu vastaamaan lainsäädännön (v.2016) edellyttämiä kriteereitä. Kehittämistyössä on huomioitu myös erilaiset palautekyselyt. Vammaispalveluissa on verkostoiduttu muiden lähialueen kuntien kanssa ja yhteisiä tapaamisia järjestetään 1 – 2 kertaa vuodessa.

Kehitysvammahuollon ja vaikeavammaisten palveluiden yhteistyötä on lisätty ja päällekkäistä työtä karsittu. Yhteistyöhön on panostettu myös muiden yhteistyötahojen kanssa tavoitteena asiakaslähtöiset oikea-aikaiset riittävät taloudelliset palvelut. Etuuksien myöntämiskriteereitä on yhtenäistetty vaikeavammaisten palveluissa. Kehitysvammaisten päivä- ja työtoiminta on muutoksessa valtakunnallisesti tavoitteena asiakkaiden arjentaitojen ja itsenäistymistä sekä osallisuutta tukeva toiminta. Vaikeavammaisten palveluissa on panostettu tukihenkilötoimintaan esim. harrastustoimintaan vapaaehtoisten avulla. Uusia vapaaehtoisia on rekrytoitu ja palvelua on voitu tarjota kaikille halukkaille ja näin lisätty osallisuutta ja ehkäisty syrjäytymistä sekä yksinäisyyttä.

Vuoden 2019 aikana avoinna olleeseen kolmeen virkaan on saatu kelpoisuusehdot täyttävät henkilöt. Henkilöstön työssäjaksamista on tuettu työnohjauksella, koko vammaispalvelujen henkilöstöä koskevan virkistyspäivän sekä kehittämis- ja koulutuspäivän järjestämisellä. Kehityskeskustelut pidetty ja kantavalmius on olemassa. Tavoitteena on ollut tehdä kysely työntekijöille ja yhteistyökumppaneille, mutta kyselyn toteutus on siirtynyt vuodelle 2020.

Talousarviossa on pysytty Haapajärvellä ja Reisjärvellä. Pyhäjärvelle haettua lisämäärärahaa ei tarvittu, koska säästöä saatiin muilta kustannuspaikoilta huomattavasti ennakoitua enemmän.

Terapiapalvelut, toteutuma netto 3.327.437 euroa (v.2018 3.229.478 euroa) muutos +97.958 euroa.

Terapiapalveluiden tavoitteena on tuottaa Selänteen alueen kuntalaisten tarvitsemat tasavertaiset ja laadukkaat mielenterveys- ja päihdetyön sekä perheneuvolapalvelut

sisältäen myös psykiatrisen kotikuntoutuksen palvelut ja päivätoiminnan sekä tarvittavat mielenterveys- ja päihdekuntoutujan asumisen tukipalvelut.

Terapiapalveluiden tavoitteiksi on määritelty asiakaslähtöisyys ja tuloksellisuus sekä oikeudenmukaisuus, joita seuraa ja arvioi terapiapalveluiden johtaja. Arviointi perustuu saatuihin henkilöstö- ja asiakaspalautteisiin sekä hoitotuloksiin. Myös toimintokohtaiset käyntimäärät sekä asumispalveluiden hoitopäivät on määritelty toiminnallisiksi tavoitteiksi.

Haapajärven terapiayksikössä on jouduttu toimimaan vajaalla henkilökunnalla ja sen vuoksi uusien asiakkuuksien aloittaminen on viivästynyt. Henkilöstövaje heijastunut myös perheneuvolatoimintaan ja ikäihmisten palveluihin, missä asiakkuuksien määrä kasvaa jatkuvasti. Henkilöstön työhyvinvointiin on panostettu, kehityskeskustelut käyty ja koulutuksiin osallistuminen on ollut tavoitteen mukaista.

Haapajärvelle on jouduttu hakemaan lisämäärärahaa palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen tarpeeseen, mikä riitti hyvin palveluiden toteuttamiseen. Syynä määrärahan ylittymiseen on ollut psykiatrisen mielenterveys- ja päihdekuntoutujien palveluntarve.

Mielenterveysongelmaisten asiakkaiden asumispalveluiden tarve on edelleen kasvanut huolimatta kotiin tuotettavien palvelujen lisäämisestä. Pyhäjärvellä Mielenterveyskeskuksen päihdetyössä kuntoutuslaitoshoitopäivät ovat toteutuneet ennakoitua suurempina. Lisämäärärahaa haettiin päihdetyön laituskuntoutukseen sekä tehostettuun palveluasumiseen. Pyhäjärven osalta pitkin vuotta tehdyn talouden tasapainostustyön johdosta lisämäärärahaa ei kuitenkaan tarvittu.

Reisjärvellä on jatkettu ja tehostettu eri toimijoiden välistä yhteistyötä mm. lapsiperheiden ja psykiatrisen kotikuntoutuksen osalta. Perheneuvolapalveluita on tarjottu kahden työntekijän yhteistyönä neljänä päivänä kuukaudessa täydennettynä mahdollisuudella hakeutua perheneuvola palveluiden piiriin Haapajärvellä. Talousarvio on toteutunut erittäin maltillisesti Reisjärven osalta.

Johtopäätös

Hyvinvointipalveluissa kehittämistyötä jatkettu toimintojen ajantasaistamiseksi ja tehostamiseksi, toimenkuvia on tarkistettu. Henkilökunta motivoitunutta ja osaamisen kehittämiseksi järjestetty koulutuksia, joihin on osallistuttu hyvin.

Reisjärvellä neuvolapalveluiden tilat saatettava asianmukaiseen kuntoon huomioiden käytännöllisyys ja terveellisyys.

Lapsiperheiden kotipalvelun tarpeen/käytön lisääntyminen, lastensuojelu-ilmoitusten määrän kasvu (lähes 60%) sekä perheneuvolatoiminnan ja ikäihmisten palvelujen asiakkuuksien määrän lisääntyminen edellyttävät henkilöstöresurssin saattamista tarpeita vastaavalle tasolle.

Huolta herättää päihdekuntoutus-laitoshoidon tarpeen kasvu lastensuojelun palveluita tarvitsevilla perheillä. Voidaanko tähän asiaan vaikuttaa ennaltaehkäisevän työn kautta?

5.5. Terveys- ja vanhuspalvelut

Hallinto, vastaanottopalvelut, täydentävät palvelut, ensihoito, kuntoutus, työterveyshuolto, suun ja hampaiden terveydenhuolto, erikoissairaanhoido, kotiin annettavat palvelut, vuoroahoito, päivätoiminta ja omaishoito, asumispaalvelut, vuodeosastot.

Toteutuma netto 50.018.152 euroa (v. 2018 49.096.257 euroa) muutos +921.895 euroa.

Hallinto, toteutuma netto 791.258 euroa (v.2018 662.640 euroa) muutos +128.618 euroa.

Potilaan hoidossa tapahtuvia vaaratilanteita ja läheltä piti -tilanteita seurataan ja käsitellään yksiköittäin ja ne kirjataan Hai-pro-järjestelmään. Navisec-tietosuoja ja tietoturvakoulutukset tehdään vuosittain. Paalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti. Asiakastyytyväisyyskyselyä on toteutettu asiakaspalautepäätteiden avulla terveyskeskuksissa. Lisäksi on voinut jättää kirjallisesti palautetta nimettömänä.

Vastaanottopaalvelut, toteutuma netto 4.704.407 euroa (v. 2018 4.262.125 euroa) muutos +442.282 euroa.

Lääkäreiden- ja hoitajien vastaanottopaalveluiden tarjoaminen Selänne alueen asukkaille, edistää terveyttä sekä ennalta ehkäistä ja hoitaa sairauksia. Alueella olevat hyvin toimivat akuuttivuodeosastot pystyvät tarjoamaan laadukkaita ja kattavia jatkohoito palveluja. Asukkaille järjestetään perusterveydenhuollon palvelut ja perustason erikoissairaanhoidoa.

Lääkärtilanne on ollut Pyhäjärvellä ja Reisjärvellä haasteellinen, Haapajärvellä kohtalainen. Lääkäripalveluita on jouduttu hoitamaan ostopaalveluina, mikä on nostanut kustannuksia. Tämä aiheuttaa asiakkaan kannalta haitallisia lyhyitä hoitosuhteita. Päivystävien lääkäreiden vaihtuvuus ja heidän perehdyttäminen vaati henkilöstöltä suuren työpanoksen. Klinik-sähköinen ajanvaraus on käytössä, ja on todettu hyväksi. Klinik yhteydenottoja on ollut 1.637 vastaanotoille.

Vuodeosastot, toteutuma netto 3.684.475 euroa (v. 2018 4.287.214 euroa) muutos - 602.739 euroa.

Akuuttivuodeosastojen käyttöaste on laskenut. Reisjärven vuodeosaston muuttuessa arviointiyksiköksi. Vain lääketieteellistä akuuttihoitoa tarvitsevat potilaat hoidetaan vuodeosastolla. Kotiutushoitaja ja kotikuntoutustiimi tekevät työtä vuodeosastojen kanssa, jolloin asiakas saadaan oikeaan paikkaan oikea aikaisesti.

Täydentävät palvelut, toteutuma netto 1.287.544 euroa (v. 2018 1.283.335 euroa) muutos +4.209 euroa.

Laadukkaat ja oikea-aikaiset tukipalvelut turvaavat asiakkaan hyvän hoidon.

Laboratorio, näytteiden analysointia tehdään Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Laboratorio näytteitä analysoitu 168.076 kpl (v. 2018 169.609).

Röntgen toiminut suunnitellusti. Magneettikuvauksia on toteutunut 591 kpl (v. 2018 611 kpl).

Väline- ja laitoshuolto on toteutunut suunnitellusti. Työvälineet olleet puutteelliset ja huonokuntoiset.

Hoitotarvikkeissa ollaan PPSHP:n varastoasiakkaana. Hoitotarvikkeet tilataan sähköisen Emmi-järjestelmän kautta tulosityksiköittäin.

Kuntoutus, toteutuma netto 854.070 euroa (v. 2018 894.469 euroa) muutos -40.399 euroa.

Kuntoutuksessa on aktiivisesti lisätty ryhmätoimintaa. Puhe- ja toimintaterapia palveluja järjestetään palveluja tarvitseville.

Ensihoito, toteutuma netto 850.167 euroa (v. 2018 981.160 euroa) muutos -130.993 euroa.

Ensihoito suoritetaan sairaanhoitopiirin palveluna, ja toimii hyvässä yhteistyössä perusterveydenhuollon kanssa.

Työterveyshuolto, toteutuma netto 42.846 euroa (v. 2018 33.666 euroa) muutos +9.180 euroa.

Työterveyspalvelut on pystytty antamaan koko kuntayhtymän alueella sekä Kärsämäen kuntaan. Työterveyslääkäri ostopalveluna on lisännyt kustannuksia. Käytössä etälääkäripalvelut. Laatukäsikirja on tehty ja käytössä.

Suun ja hampaiden terveydenhuolto, toteutuma netto 1.221.530 euroa (v. 2018 1.247.764 euroa) muutos -26.234 euroa.

Palveluasumisen ja kotihoidon asiakkaiden hammashuoltoon tulee satsata.

Hammaslääkärien virkoja on täytetty vakinaisilla- ja määräaikaisilla virkasuhteilla sekä ostopalvelulla. Lääkäri vajausta kuitenkin ilmenee. Vastaavan hammaslääkäri virka täytetty kokoaikaisesti. Hammashoitajia on minimi määrä joten se asettaa oman haasteensa.

Erikoishammaslääkäriin palveluja saa Haapajärvellä ja Pyhäjärvellä. Hoitotakuu on toteutunut. Kokonaishoitoajat venyvät pitkiksi.

Säteilysuojalain muutos aiheuttaa paljon kirjauksia ja työllistää. Oppilashuollossa Wilman käyttö toimiva.

Erikoissairaanhoidon palvelut, toteutuma netto 21.647.933 euroa (v. 2018 20.519.376 euroa) muutos +1.128.557 euroa.

Erikoissairaanhoidon palveluja tuotetaan myös lähipalveluna.

Dialyysiyksikkö, toteutuma netto 205.126 euroa, (v.2018 169.072 euroa) muutos +36.054 euroa.

Hoitopäivät: v. 2019 1877 pv (v. 2018 1574 pv)

Dialyysi palveluja annetaan myös Selännealueen ulkopuolisille asiakkaille.

Kotiin annettavat palvelut, toteutuma netto 7.456.397 euroa (v.2018 7.252.512 euroa) muutos +203.884 euroa.

Kotihoidossa toiminta-ajatuksena on, koti on POP. Ajatukseen sisältyy kuntouttava ja toimiva kotihoito. Kotihoidon asiakkaat ohjautuvat kotihoitoon keskitetysti palvelutarpeen arvioinnin kautta ja arviointijakso on kestänyt 4-6 viikkoa riippuen asiakkaan palvelutarpeesta ja toimintakyvystä. Arviointijakson aikana asiakkaan palveluntarvetta ja voimavaroja arvioidaan moniammatillisesti. Kotihoito myönnetään ensisijaisesti määräaikaisena.

Arviointi- ja lyhytaikaishoito, toteutuma netto 1.694.119 euroa (v.2018 1.213.023 euroa) muutos +481.096 euroa.

Arviointi- ja lyhytaikaishoidon toiminnan tavoitteet keskitetyn palveluohjauksen myötä ennaltaehkäisevät palvelut ovat ensisijaisia palveluita ikääntyville, johon kuuluvat päivätoiminta, omaishoito, omaishoidon vapaat ja ympärivuorokautinen arviointi/kuntoutusjakso. Tavoitteena on toimintakykyinen kotona asuva hyvinvoiva ikäihminen.

Asumispalvelut, toteutuma netto 5.783.405 euroa (v.2018 6.458.970 euroa) muutos - 675.565 euroa, ei sisällä palvelusetelitä.

Asumispalvelujen toiminta-ajatuksena on, että ensisijaisesti palvelutarpeessa huomioidaan asiakkaan omat voimavarat ja mietitään asumispalvelu asiakkaan tarpeen mukaisesti. Vaihtoehtoina perhehoito, tuettu palveluasuminen, tehostettu palveluasuminen omana toimintana tai tarvittaessa palvelusetelillä.

Johtopäätös

Selänne tarjoaa hyvät ja laadukkaat palvelut ja resurssit ovat riittävät.

Hammashoitolan kesä- ja joulusulut kannattamattomia. Hammashoito ilman sulkua pääsee parempaan tulokseen. Parantaisi myöskin hammaslääkäreiden rekrytointia, hoitojonoja saisi purettua ja hoitoajat lyhenemään.

Henkilöstö suoriutunut hyvin tehtävistään annettujen resurssien puitteissa.

5.6. Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut

Toteutuma netto 915.573 euroa (v.2018 1.149.310 euroa) muutos -233.737 euroa.

Hallinto, toteutuma netto 96.724 euroa (v.2018 120.335 euroa) muutos -23.611 euroa.

Taloudessa on saatu säästöjä, mutta toiminnallisesti henkilöstö vaje on vaikuttanut, ettei kaikkia tavoitteita ole saavutettu.

Ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä VATI otettiin käyttöön vuoden 2019 aikana. Tietojärjestelmän ongelmat aiheuttivat osaksi sen, ettei toiminnallisia tavoitteita saavutettu.

Eläinlääkäripalveluissa yhteisvastaanotto on asiakas kyselyn perusteella otettu hyvin vastaan.

Ympäristöterveysvalvonta on jatkanut aktiivista osallistumista Selänteen ja Haapajärven kaupungin sisäilmatyöryhmien toimintaan.

Rakennusvalvonnan puolella maksutuotot ylittivät Murtomäen tuulivoimapuiston luvituksesta johtuen.

Johtopäätös

Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut on kärsitystä henkilöstö vajeesta huolimatta pystynyt toimimaan kustannustehokkaasti.

6. Allekirjoitukset

Pyhäjärvellä 7. toukokuuta 2020

Peruspalvelukuntayhtymä Selänteen tarkastuslautakunta

Esa Hirvinen
puheenjohtaja

Oili Kiviranta

Vesa Puputti
varapuheenjohtaja

Marja Hiltunen

Eeva-Riitta Pappila

Asko Torssonen